

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Kaniové a soudců Ivo Pospíšila a Michala Bobka v právní věci žalobkyně: **K. K.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 6. 2023, č. j. MPSV-2023/122383-923, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 2. 2024, č. j. 19 Ad 21/2023 - 26,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 2. 2024, č. j. 19 Ad 21/2023 - 26, se ruší a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a rozsudek krajského soudu

[1] Žalobkyně požadovala příspěvek ve výši 81 230 Kč na zakoupení zařízení Apple MacBook Pro 16, 512 SSD, 16 GB, včetně doplňků (MacBook Pro 2022), který jí měl sloužit jako zvláštní pomůcka – digitální čtecí přístroj pro nevidomé s hlasovým výstupem. Žalovaný měl za to, že zařízení Apple MacBook Pro 16, 512 GB, Silver mk1e3cz/A, včetně doplňků v ceně 68 420 Kč (MacBook Pro 2021), splňuje podmínku nejmenší ekonomické náročnosti podle § 9 odst. 10 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (zákon o poskytování dávek). Žalovaný proto po započtení spoluúčasti 5 000 Kč přiznal žalobkyni příspěvek ve výši 63 420 Kč.

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného správní žalobu. Krajský soud uznal, že se příspěvek poskytuje na zvláštní pomůcku v základním vybavení, ale toto vybavení musí žalobkyni plně vyhovovat vzhledem k jejímu zdravotnímu postižení a současně musí splňovat podmínku nejmenší ekonomické náročnosti. Takovým zařízením je dle soudu

MacBook Pro 2022, neboť obsahuje odečítač obrazovky VoiceOver, který převádí informace z prostředí operačního systému a aplikací do podoby hlasového výstupu, a žalobkyně je na něj zvyklá a využívá jej též ve svém iPhoneu. Další výhodou zařízení je funkce zvětšení zobrazovaného textu dle potřeb žalobkyně, která není zcela nevidomá. Stávající pomůcka žalobkyně je hardwarově a softwarově zastaralá a nelze ji aktualizovat na nejnovější verzi operačního systému, což může způsobit nefunkčnost některých aplikací. MacBook Pro 2022 je sestaven tak, aby žalobkyni vyhovoval a zůstal funkční alespoň po dobu 5 let, po které nebude moci podat žádost o nový příspěvek. Toto zařízení navíc odpovídá neustálému vývoji informačních technologií. Krajský soud proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

II. Důvody kasační stížnosti

[3] Žalovaný (stěžovatel) podal kasační stížnost proti rozsudku krajského soudu z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.), a navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Namítal, že krajský soud v rozporu s dělbou moci překročil svou pravomoc, protože ho zavázal k vyhovění žádosti žalobkyně, aniž by zpochybnil zjištěný skutkový stav nebo navrhl další dokazování ve věci (rozsudek ze dne 20. 3. 2024, č. j. 3 Ads 262/2022 - 56). Soud nemůže nahradit správní uvážení vlastním posouzením (rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 A 139/2002 - 46).

[5] Stěžovatel vytýkal krajskému soudu chybné posouzení skutkové podstaty § 9 odst. 10 zákona o poskytování dávek. Žalobkyně si může dle svého uvážení zvolit pomůcku, kterou upřednostňuje, příspěvek jí však stěžovatel může přiznat pouze ve výši odpovídající nejméně ekonomicky náročné pomůcce v základním provedení. Ukončení podpory znamená, že zařízení již nebude dostávat novou verzi operačního systému. Apple však i několik let po ukončení podpory vydává bezpečnostní aktualizace opravující nejzávažnější rizika. Zařízení po ukončení podpory proto nepřijde o žádnou pro žalobkyni podstatnou funkci.

III. Vyjádření žalobkyně

[6] Žalobkyně navrhla zamítnutí kasační stížnosti. Novější a starší modely MacBook Pro zdánlivě vypadají totožně, ale zásadním způsobem se liší. MacBook Pro 2022 plynuleji pracuje s neustálým zvětšením textu a odečítačem. Zvětšovač textu a odečítač jsou náročné na výdrž baterie, která je větší u novějšího modelu. Zařízení musí zůstat funkční 5 let, proto je důvodné přiznat příspěvek na pomůcku uvedenou na trh v roce 2022, kdy žalobkyně požádala o příspěvek. MacBook 2022 navíc podporuje nové asistivní funkce využívané uživateli s těžkým zrakovým postižením. V okamžiku podání žádosti byl MacBook Pro 2022 plně vyhovující pomůckou s ohledem na zdravotní postižení žalobkyně.

[7] Žalobkyně uvedla, že krajský soud nepřekročil svou pravomoc, neboť věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

pokračování

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a byla podána v zákonné lhůtě. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodovala specializovaná samosoudkyně. V souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud odmítne kasační stížnost jako nepřijatelnou. V rozsudku ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud upřesnil, že při posuzování přijatelnosti kasační stížnosti žalovaného, u něhož pojmově nemůže být splněna podmínka přesahu vlastních zájmů, postačí hodnotit, zda se krajský soud dopustil zásadního pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně zda nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu.

[9] Tak tomu bylo i v nyní posuzovaném případě. Krajský soud sice v bodě 14 rozsudku správně vyložil, že zákonné podmínky pro poskytnutí příspěvku dle § 9 odst. 10 zákona o poskytování dávek musejí být splněny současně. Následně se však svým vlastním výkladem neřídil a zaměřil se výhradně na to, zdali zařízení plně vyhovuje žalobkyni, aniž by posoudil, zdali MacBook Pro 2022 splňuje také podmínku nejmenší ekonomické náročnosti. Krajský soud se tedy dopustil zásadního pochybení při aplikaci zákona o poskytování dávek. Kasační stížnost je proto přijatelná.

[10] Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.) a shledal, že je důvodná.

[11] Kasační soud se nejprve zabýval tvrzeným překročením pravomoci krajského soudu.

[12] Na úvod Nejvyšší správní soud poznamenává, že upřesnil označení zvláštní pomůcky zavedené krajským soudem z MacBook Pro 2021 a 2022 na MacBook Pro A (zařízení v ceně 81 230 Kč) a MacBook Pro B (zařízení v ceně 68 420 Kč). Z vyjádření TyfloCentrum Ostrava, o. p. s. a nabídky kompenzační pomůcky pro zrakově postižené, založených ve správním spisu, vyplývá pouze to, že žalobkyně požadovala příspěvek na Apple MacBook Pro 16, 512 SSD, 16 GB; rok vydání tohoto zařízení není uveden.

[13] Krajský soud přezkoumal, zdali stěžovatel přiznal příspěvek na zvláštní pomůcku v souladu s § 9 odst. 10 zákona o poskytování dávek. Kasační soud konstatuje, že podřazení skutkových okolností pod znění právní normy nepředstavuje správní uvážení, nýbrž výklad a aplikaci práva, které jsou správním soudem plně a meritorně přezkoumatelné podle § 75 s. ř. s. Krajský soud posoudil však oproti stěžovateli rozdílně právní otázku, zdali MacBook Pro A plně vyhovoval žalobkyni s ohledem na její zdravotní postižení, proto mohl stěžovatele v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. zavázat právním názorem vystaveným na odlišném hodnocení skutkového stavu (usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 4. 2014, č. j. 8 As 37/2011 - 154, bod 24).

[14] Krajský soud však nezavázal stěžovatele k provedení a hodnocení konkrétních důkazů, ani nenahradil jeho správní úvahu nebo odbornou dozorovou kompetenci, pouze zdůraznil, že stěžovatel poskytne příspěvek na zvláštní pomůcku v základním provedení,

kteřé plně vyhoví žalobkyni s ohledem na její zdravotní postižení. Stěžovatelem citované rozsudky Nejvyššího správního soudu proto nejsou na věc příleřavé.

[15] Vázanost stěžovatele právním názorem krajského soudu zajišťuje účinnou ochranu veřejných subjektivních práv ve správním soudnictví dle § 2 s. ř. s., nejde o porušení dělby moci. Krajský soud nepřekročil svou pravomoc. Kasační námitka proto není důvodná.

[16] Závěr krajského soudu o povinnosti stěžovatele přiznat žalobkyni příspěvek ve výši 81 230 Kč na nákup zařízení MacBook Pro A však neobstojí.

[17] Podle § 9 odst. 10 věty první zákona o poskytování dávek se příspěvek poskytuje na zvláštní pomůcku v základním provedení, které osobě vzhledem k jejímu zdravotnímu postižení plně vyhovuje a splňuje podmínku nejmenší ekonomické náročnosti.

[18] Krajský soud správně vyložil citované ustanovení tak, že pro poskytnutí příspěvku je nutné, aby 1) pomůcka byla v základním provedení, které 2) žalobkyni vzhledem k jejímu zdravotnímu postižení plně vyhovuje a které současně 3) splňuje podmínku nejmenší ekonomické náročnosti. Krajský soud se však svým vlastním výkladem neřídil, neboť vůbec nehodnotil podmínku nejmenší ekonomické náročnosti. Soud navzdory ustanovení zákona, které nepřipouští jiný výklad, založil nárok na příspěvek pouze na vhodnosti zařízení pro žalobkyni. Úvaha soudu se tak zásadním způsobem minula s předmětem řízení, jímž bylo srovnání funkčnosti a cen zařízení MacBook Pro A a B, které stěžovatel provedl vyčerpávajícím způsobem na str. 5 žalobou napadeného rozhodnutí. Krajský soud neposoudil v celku všechny výše popsané podmínky nároku na příspěvek, protože se nezabýval nejmenší ekonomickou náročností zvláštní pomůcky. Kasační námitka je tedy důvodná.

[19] Krajský soud v novém řízení přezkoumá, zdali stěžovatel dostál zákonným požadavkům § 9 odst. 10 věty první zákona o poskytování dávek a zda nárok žalobkyně posoudil v celém rozsahu, tj. zda poskytl příspěvek na zvláštní pomůcku v základním provedení, které žalobkyni vzhledem k jejímu zdravotnímu postižení plně vyhovuje a současně splňuje podmínku nejmenší ekonomické náročnosti.

V. Závěr a náklady řízení

[20] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že rozsudek krajského soudu je nezákonný, a proto jej podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, v němž je tento soud podle odst. 3 téhož ustanovení vázán výše vysloveným právním názorem kasačního soudu.

[21] Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. července 2024

pokračování

Lenka Kaniová
předsedkyně senátu